

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie S. B.
skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
w dniu 10 czerwca 2025 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 4 listopada 2024 r., sygn. akt IV Ka 1358/24,
zmieniającego w części wyrok Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie
z dnia 28 lutego 2024 r., sygn. akt V K 1086/23,

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. W. - Kancelaria Adwokacka w S., jako obrońcy z urzędu, kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych, sześćdziesiąt groszy) w tym 23 % podatku VAT za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego;
3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

[PŁ]

UZASADNIENIE

S.B. został oskarżony o to, że: „w okresie od 13 marca 2023 r. do 18 marca 2023 r. w Szczecinie przy ul. Wojska Polskiego 72 będąc uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego Sopot sygn. akt. II K 25/17 (wyrok łączny SR Ostróda II K 558/15 +SR ELBLĄG II K 883/15 + SR SOPOT II K 213/16) na karę pozbawienia wolności którą odbywał w okresie od 12.12.2016 r. do 20.02.2019 r. za przestępstwo podobne w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności działając z góry powziętym zamiarem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 3296,00 zł poprzez wprowadzenie w błąd pracownika recepcji co do zamiaru wywiązania się ze zobowiązania zapłaty za pobyt tj. usługi hotelowe i gastronomiczne, czym działano na szkodę H. Sp. z o.o.”, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2024 r. w sprawie o sygn. akt V KK 1086/23, Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie orzekł, co następuje:

„I. uznaje oskarżonego S.B. za winnego popełnienia zarzuczonego mu czynu, przy czym ustala, że oskarżony doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem - usługami hotelowymi o wartości 3296,00 zł, był uprzednio skazany za przestępstwa podobne wyrokami: Sądu Rejonowego w Ostródzie z 2 marca 2016 r., syn. akt II K 558/15 za czyn z art. 279 § 1 kk na karę 1 roku pozbawienia wolności. Sądu Rejonowego w Elblągu z 4 kwietnia 2016 r., sygn. akt II K 833/15 za czyn z art. 286 § 1 kk na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz Sądu Rejonowego w Sopocie z 12 października 2016 r., sygn. akt II K 213/16 za czyn z art. 279 § 1 kk na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, które zostały następnie objęte wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Sopocie z 30 maja 2017 r., sygn. akt II K 25/17, którym wymierzono oskarżonemu karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, którą oskarżony odbył od 12 grudnia 2016 r. do 9 kwietnia 2019 r. i za przestępstwo to, na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk w zw. z art. 57 b kk, wymierza oskarżonemu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 46 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego S.B. obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz H. Sp. z o.o w S. kwoty 3296,00 (trzech tysięcy dwustu dziewięćdziesięciu sześciu) złotych;

III. na podstawie art. 627 kpk, art. 2 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądza od oskarżonego S.B. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym 180,00 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem opłaty.”

Apelację od tego wyroku wniósł oskarżony. Zaskarżając wyrok w części co do kary pozbawienia wolności jako kary nadmiernie surowej, zarzucił wyrokowi:

- obrazę art. 37a § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie i nieorzeczenie kary ograniczenia wolności, która to kara spełniałaby swój cel, a także „pominięcie” art. 34a § 1 a pkt 1 k.k. poprzez brak zastosowania tego artykułu i wymierzenie kary ograniczenia wolności zamiast kary pozbawienia wolności, a ponadto

- obrazę art. 4 i 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę, materiału dowodowego i pominięcie szeregu okoliczności istotnych dla wymiaru kary i orzeczonego środka karnego, w tym przyznania się do winy, przeproszenie pokrzywdzonego, chęci dobrowolnego poddania się karze i naprawienia szkody, co mogłoby prowadzić także do przyjęcia, iż jego czyn wyczerpał znamiona wypadku mniejszej wagi, a końcowo

- z daleko posuniętej ostrożności – orzeczenie rażąco niewspółmiernie surowej kary pozbawienia wolności.

W konkluzji oskarżony wnosił o zmianę wyroku i orzeczenie kary ograniczenia wolności a nadto orzeczenie obowiązku naprawienia szkody z ustawowymi odsetkami od 18 marca 2023 r., względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu apelacji oskarżonego, Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 4 listopada 2024 r. w sprawie o sygn. akt IV Ka 1358/24 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z podstawy prawnej skazania wyeliminował art. 64 § 1 k.k. i art. 57 b k.k., a w pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego. Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu:

„1. Na podstawie art. 523 § 1 w zw. z art. 526 § 1 kpk zaskarżonemu wyrokowi zarzucam rażące naruszenie prawa, tj. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 6

kpk, art. 120 §2 kpk oraz art. 451 kpk, przejawiająca się przeprowadzeniem kontroli odwoławczej z naruszeniem prawa skazanego do obrony, poprzez nieuwzględnienie uzupełnienia przez niego braków formalnych wniosku o ustanowienie dla niego obrońcy z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz pozostawieniu wniosku o obrońcę bez rozpoznania a także niewyznaczenie obrońcy z urzędu przy braku sprowadzenia oskarżonego na rozprawę i przeprowadzenie rozprawy w formie wideokonferencji, która ograniczała możliwość obrony;

2. *Zaskarżonemu wyrokowi zarzucam rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 8 § 1 kpk w zw. z art. 455 kpk, polegający na tym, że Sąd nie rozważył samodzielnie zagadnienia prawnego, poprawy błędnej kwalifikacji prawnej czynu, będącej zarzutem apelacyjnym skazanego, odwołując się w zakresie tego zarzutu, do rozstrzygnięcia innego sądu.”*

We wniosku końcowym obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyrok i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie.

W pisemnym stanowisku co do kasacji, prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin-Niebuszowo w Szczecinie wniósł o jej oddalenie z uwagi na jej oczywistą bezzasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co skutkowało jej rozpoznaniem w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Na wstępie trzeba wskazać, że Sąd Najwyższy w toku kontroli kasacyjnej nie stwierdził podstaw do wyjścia w orzekaniu poza postawione w kasacji zarzuty. Ta uwaga pozwala odnieść się do zarzutów kasacji. Pierwszy zarzut kasacji dotyczy etapu postępowania już po wydaniu nieprawomocnego wyroku przez sąd pierwszej instancji i dotyczy zarówno postępowania przed sadem pierwszej instancji jak i przed sądem drugiej instancji w kwestii wniosku oskarżonego o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu do sporządzenia apelacji oraz udziału w postępowaniu odwoławczym. Nie sposób zgodzić się z tym, że procedura, w której sąd pierwszej instancji nie wyznaczył oskarżonemu obrońcy z urzędu naruszyła jego prawo do obrony. Po pierwsze, w dniu 22 kwietnia 2024 r.

oskarżony sporządził już własną apelację, którą skierował przeciwko orzeczeniu o karze, co w kontekście treści jego wyjaśnień i okoliczności faktycznych jawi się jako zrozumiałe. Już w dniu 6 maja 2024 r. (k. 122) apelację tę przyjęto. Fakt, że jednocześnie oskarżony zainicjował postępowanie w przedmiocie wyznaczenia mu obrońcy z urzędu, nie może zasłaniać okoliczności, iż sam oskarżony skorzystał z prawa do wniesienia apelacji. Podkreślić przy tym trzeba, że oskarżony zaskarżył wyrok tylko co do kary i szczegółowo opisał wszystkie te elementy, które we jego ocenie skłaniać powinny do wymierzenia mu kary wolnościowej. Fakt, że z przyczyn formalnych jego pismo uzupełniające braki wniosku o ustanowienie obrońcy nie zostało dostarczone w terminie nie dowodzi, iż postanowienie wydane w dniu 12 czerwca 2024 r. naruszało prawo, co zresztą potwierdziła kontrola instancyjna tego postanowienia dokonano postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2024 r. (k. 134). Co do ponownego wniosku oskarżonego o ustanowienie mu obrońcy z urzędu i pozostawienia go bez rozpoznania zarządzeniem (k. 140), to skarżący pomija unormowanie z art. 81 § 1 b k.p.k. Zatem na tym etapie postępowania zmierzającego do ustanowienia dla oskarżonego obrońcy z urzędu do sporządzenia i wniesienia apelacji nie doszło do naruszenia prawa. Co istotne, sporządzenie przez oskarżonego własnej apelacji w zakresie orzeczenia o karze, ale także co do prawidłowości kwalifikacji, skutkowało kompleksową i bardzo drobiazgową kontrolą odwoławczą sądu drugiej instancji. Z uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji wynika, że nie tylko bardzo wnikliwie i rzetelnie sąd ten ustosunkował się do zarzutów apelacji w zakresie wymierzonej kary i jej surowości (str. 5-7 uzasadnienia), ale także skontrolował prawidłowość zarzutu co do braku przyjęcia kwalifikacji wypadku mniejszej wagi, a nadto, prawidłowość kwalifikacji zachowania oskarżonego w kontekście art. 455 k.p.k. i art. 440 k.p.k. (str. 8 uzasadnienia). Zarzut kasacji w tym zakresie dotyczy także postępowania przed sądem drugiej instancji w zakresie wniosku o ustanowienie obrońcy z urzędu. Rzecz jednak w tym, że kwestia ustanowienia obrońcy z urzędu na tym etapie postępowania nie miałaby żadnego znaczenia dla tego jakie zarzuty by sformułowano w apelacji (było już po terminie), najwyżej obrońca mógłby zarzuty poprzeć i wskazać na możliwość poszerzenia granic kontroli, choć w kasacji nie wskazuje się, aby taka możliwość w tej sprawie zaistniała. Podkreślono już

wcześniej, że zakres zaskarżenia i zarzuty apelacji własnej oskarżonego były w istocie optymalne, zważywszy na treść jego wyjaśnień i ustalony stan faktyczny. Nie sposób stwierdzić, aby w kontekście podniesionego zarzutu naruszenia art. 451 k.p.k. obrońca miał rację. Przepis art. 451 k.p.k. nie miał w tej sprawie zastosowania, albowiem oskarżony wziął udział w rozprawie odwoławczej za pomocą środków komunikacji na odległość a zapis tej czynności nie wskazuje, aby oskarżony miał kłopoty w komunikacji czy też by zgłaszał zastrzeżenia co do jakości połączenia. Co więcej, przedmiotem rozpoznania przez sąd odwoławczy były apelacja skierowana co do kary, a sam oskarżony w apelacji nie domagał się przeprowadzenia dowodów w tym zakresie. Zapewnienie oskarżonemu udziału w rozprawie w trybie art. 374 § 4 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. nie może być uznane za naruszające jego prawo do obrony formalnej i materialnej.

Chybiony jest także drugi zarzut kasacji. Sąd odwoławczy wskazał w uzasadnieniu swojego wyroku, że zachowanie oskarżonego stanowi przestępstwo a nie wykroczenie z art. 121 § 2 k.w. Odwołał się w tym zakresie do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 1972 r. w sprawie VI KZP 49/72. Ta okoliczność nie stanowi jednak uchybienia wskazanym przepisom prawa. Sąd odwoławczy ma prawo oprzeć swoje stanowisko na poglądzie prawnym wyrażonym w uchwale Sądu Najwyższego. Odmienne poglądy skarżącego co do trafności wskazanej uchwały nie mogą prowadzić do stwierdzenia naruszenia prawa, zwłaszcza, że w kasacji nie postawiono przecież zarzutu naruszenia prawa materialnego.

Z tych wszystkich powodów orzeczono jak w postanowieniu.

[WB]

[r.g.]